

Nr 490

Av herrar Ståhl och Wedén, *angående statens stöd till ungdomsorganisationerna.*

I statsverkspropositionen, bil. 10, Ecklesiastikdepartementet, punkt 70, föreslår föredragande departementschefen en uppräknig av anslaget för »bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet» från 771 000 kr. för nu löpande budgetår till 2 961 000 kr. för nästa. Bakomliggande beräkningar innebär inte endast höjning av nu utgående anslag utan även i olika avseenden vidgade grunder för bidragsgivningen, förslag som helt eller i väsentliga delar framförts i 1962 års ungdomsutrednings i november 1963 avlämnade betänkande.

Dessa förbättringar av det allmännas stöd för en aktiviserad ungdomsvård framstår för oss mot bakgrunden av de allt svårare bekymmer som ungdomsfrågorna i vår tid synes vålla såsom i hög grad behjärtansvärda. Det är nödvändigt att även staten genom energiska insatser söker avhjälpa dessa bekymmer, som annars till oproportionerligt stor del skulle falla på landsting och kommuner. Ingen ansvarskännande opinion torde nämligen i nuvarande situation kunna ställa sig passiv till dessa ansträngningar och anse att ingenting bör göras. Vi ansluter oss alltså helhjärtat till den ökade insats för utvidgad ungdomsverksamhet i ideell riktning, som denna anslagsökning är ett uttryck för.

Vad som däremot ur principiella synpunkter förtjänar grundligare övervägande än vad utredningen presterat är förslag om direkta statsbidrag även till de politiska ungdomsförbundens politiska propagandaverksamhet. F. n. erhåller dessa enligt gällande riksdagsbeslut ekonomiskt stöd via de i anslutning till de olika partierna arbetande studieförbunden till sin icke direkt politiska verksamhet. Utredningen föreslår en ändring härvidlag genom direkta bidrag till deras verksamhet i dess helhet.

Det är enligt vår mening uppenbart, att en slussning av bidrag via ett politiskt mer fristående studieförbund jämte de allmänna bestämmelser som förknippas med bidragen innebär en betydande garanti för att de icke användes för politisk propagandaverksamhet. Därtill kommer emellertid invändningar mot en ändring av mera principiell natur. Det finns nämligen en risk att bidragsgivningen kan leda till olämplig kontroll över de organisationer som kommer i åtnjutande av bidragen. Riskerna för sådana konsekvenser är kanske inte så stora, när det gäller organisationer av allmänt ideell, kulturell eller sportslig natur. Helt annorlunda måste bedömningen

av sådana risker bli när det gäller organisationer med politiska uppgifter. Här snuddar man vid något av det mest ömtåliga i utvecklingen inom fria demokratiska stater. Vad som i dag i detta avseende för många kan te sig som i det närmaste riskfritt, kan om inte i morgon så i övermorgon bli en direkt fara.

Utöver denna invändning bör påpekas det för många medborgare direkt stötande i att det allmänna direkt skall subventionera inte endast allmän demokratisk fostran och skolning beträffande samhällslivets förhållanden — en uppgift som alla med glädje torde godta såsom enbart positiv — utan även partipolitisk agitation och propaganda. Stöd för det senare slaget av verksamhet kan inledas i små och till synes ofarliga former. En vacker dag kan det ha växt ut till ett innehåll och en bredd som kan te sig ur demokratisk synpunkt oacceptabel statspropaganda via statsstödda politiska organ.

Beträffande reglerna i övrigt för bidragsgivningen anser vi, att grundbidragen bör utgå med 25 000 kr. i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 20 000 kr. och att de rörliga bidragen skall minskas på så sätt att det av Kungl. Maj:t äskade totalbeloppet innehålls.

Med stöd av det anförda hemställs,

att riksdagen vid behandlingen av statsverkspropositionen, bil. 10, punkt 70, måtte besluta

a) att beloppet kr. 2 961 000: — måtte utgå oavkortat och enligt föreslagna grunder, dock att grundbidraget bör fastställas till kr. 25 000: —, varvid Kungl. Maj:t må ändra reglerna för de rörliga bidragen så att det totala anslagsbeloppet förblir oförändrat,

b) att bidragen i den mån de avser politiska ungdomsorganisationer såsom hittills må administreras och utbetalas via anslutet studieförbund och avse endast sådan verksamhet inom de politiska ungdomsorganisationerna som enligt nuvarande grunder kan komma i fråga för bidrag,

c) att det härigenom frigjorda beloppet skall enligt bestämmelser som må utfärdas av Kungl. Maj:t förstärka anslagen till studieförbunden.

Stockholm den 25 januari 1964

Manne Ståhl

Sven Wedén